

CSONKA FERENC

**M. CSULYAK ISTVÁN ISMERETLEN LEVELE SÓGORÁHOZ,
VÁCZI GERGELYHEZ**

Amikor II. Rudolf ügynökei 1606. február 26-án Northeimben letartóztatták Bocatiust, a szerencsétlen költő lefoglalt könyveiről,¹ iratairól és egyéb használati tárgyairól részletes leltár készült. A leltár később a periratokkal együtt Bécsbe (Haus-Hof und Staatsarchiv; Hungarica: Ungarische Akten Fasc. 433. Miscellanen), majd innen az anyag egy része mikrofilmen a budapesti Országos Levéltárba (W 1307. doboz) került. Ebből a leltárból idézünk néhány sort:

"Item in einem kleinen Weissen papier zwei schreiben gewicket so versiegelt sein, eins an Dnum Stephanum Theokeoly Liberum baronem in Keissemarck etc. fratrem scribentis. Das ander an Reverendum et Doctiss. Dn. Gregorium Vatinum ministrum Verbi Dei in Ecclesia Marti Vollana (!) scriptoris fratrem haltende." (Mollay Károly olvasata szerint.)

Minket a második levél érdekel: M.Csulyak István írta és küldte haza Bocatiusszal. M.Csulyak István Thököly Miklós nevelője-kísérőjeként tanult 1603. és 1607. között Heidelbergben. Amikor Bocatius követjárásának első állomására, Heidelbergbe érkezett, sokszor találkozott M. Csulyakkal, Album Amicorum-ába is beírta a nevét.² A továbbutazó Bocatius magához vette a levelet, hogy hazaérkezve eljuttassa a címzetthez. Úgy véljük, az eddig lappangó levél megérdemli a nyilvánosságot. Teljes egészében közöljük:

Pacem et gratiam Domini precor

Vix alius mihi dies in hoc turbido patriae nostrae statu illuxit clarior eo, quo isthoc ad Te paro Affinis colende. Alii enim dies

obscuri, et nil nisi Martem mortemque spirabant: hic solus sine nebulis et tenebris claret. Sol alias ad auram popularem, nunc ad veritatem pronior, pallio Famae abjecto, veritatis toga superinduta, nugas Aulae patefecit, prodidit: et quanto verum falso (*olvashatatlan szó*) praevalet, tanto dies hic prioribus nobilior, melior. Antea scriptis quorundam terrae filiorum et obscurorum, quorsum volebant, ducebamur: nunc sole puro nihil praeter vestra credimus. Felicem illum diem vobis illuxisse sciat, quo Ampliss. D. Bocatium ad nos ablegastis, Principes nostros plene planeque edoculistis, vobisque (ut confido) faventiores reddidistis. Iampridem, mihi crede, utilia hic pro causa meliore agitabantur consilia: et nisi ipso in tempore pedem Mercurius ille hic posuisset: post triduum az mi nagy Urunk az ö tanaczosi altal uy hirrel értetet volna benneteket. Sed bene habet, plura horum later addet: cui saepe adfui: intutum enim ab Aula multis agere, cui perspicax Aquila incubat. Tuas literas avidè expecto, et quid de nobis Magnificus Dn. noster cogitet, si nosti, edoceas. Novi nihil habeo, praeterquam clandestinam nuper admodum in Regem Angliae conspiracyem, Deo sic volente, antequam res in effectum perduceretur, manifestatam esse; et factionis hujus nefandae autores partim caesos, partim in vinculis detentos vitam miseram vivere. Item; Regem Galliae contra Ducem Bullioneum bellum parare audimus. Ego per Dei gratiam ex animi sententia valeo. Valent et patres Academiae nostrae. Vos quoque valete, et me, qui vos aeternum, amate. Raptim Heid. 15 Februarii 1606.

Affinis quem nosti.

Saluto sororem, es kérem hogi meg botsasson, hogi semmit nem irok neki, mert bizony eztis ugian futva irtam. Elegh legien azon k. hogy en mostan io egesseggel birok. Bocatius Uram bö besseddel, ha Isten egessegbén haza vjendi, eo besselhet felölem.

Kívíl: Reverendo et Cariss. viro Dn. Gregorio Vacino, ministro (!) verbi Dei in Ecclesia Marcivillana fideli, Domino et patri meo honorando.

Jegyzetek

1. ld. **Magyarországi magánkönyvtárak 1533-1657.** Bp.-Szeged, 1986. pp. 78-87.
2. Bővebben ld. Jakó Zsigmond, **Miskolci Csulyak István peregrinációs albuma.** Szeged, 1972. (Irodalomtörténeti dolgozatok, 71.)